

Finanční analytický úřad

✉: pošt. přihrádka 675, Jindřišská 14, 111 21 Praha 1, dat. schránka: egi8zyh
☎: +420 257 044 501; fax: +420 257 044 502

V Praze dne 27. 3. 2024
Č.j.: FAU-39927/2024/033

Stanovisko Finančního analytického úřadu k výkladu čl. 5b nařízení Rady (EU) č. 833/2014 a některých souvisejících ustanovení nařízení Rady (EU) č. 833/2014 a k jejich praktické aplikaci v některých situacích

Na základě častých dotazů ohledně nejasností s výkladem a praktickou aplikací článku 5b nařízení (EU) č. 833/2014, v platném znění (dále jen „nařízení (EU) č. 833/2014“) a některých dalších souvisejících ustanovení nařízení (EU) č. 833/2014 vydává Finanční analytický úřad (dále jen „Úřad“), jako tzv. příslušný orgán¹, následující stanovisko.

Článkem 5b odst. 1 nařízení (EU) č. 833/2014 se „Zakazuje přijímat vklady od ruských státních příslušníků nebo fyzických osob s bydlištěm v Rusku, právnických osob, subjektů či orgánů usazených v Rusku nebo právnických osob, subjektů či orgánů usazených mimo Unii, jež jsou z více než 50 % přímo či nepřímo vlastněny ruskými státními příslušníky nebo fyzickými osobami s bydlištěm v Rusku, pokud celková hodnota vkladů dané fyzické nebo právní osoby, subjektu či orgánu na úvěrovou instituci přesahuje 100 000 EUR.“

Článek 5c odst. 1 písm. f) nařízení (EU) č. 833/2014 připouští, že „Odchylně od čl. 5b odst. 1 a odst. 2 mohou příslušné orgány povolit přijetí takového vkladu nebo poskytnutí peněženky, účtu nebo úschovy za podmínek, které považují za vhodné, pokud určí, že přijetí takového vkladu nebo poskytnutí peněženky, účtu nebo úschovy je nezbytné pro nezakázaný přeshraniční obchod se zbožím a službami mezi Unii a Ruskem.“

V praxi se s aplikací popsaných ustanovení nařízení (EU) č. 833/2014 lze často setkat zejména při poskytování účtů advokátní nebo notářské úschovy (dále jen „úschovní účty“) v souvislosti s prodejem a koupí nemovitostí v Unii, pokud v takovém obchodu jednou ze stran (nejčastěji v postavení prodávajícího) je osoba ruského státního příslušníka nebo jiná osoba, subjekt či orgán uvedené v čl. 5b odst. 1 nařízení (EU) č. 833/2014. Obvykle v takové situaci kupující, na kterého nedopadá omezení podle čl. 5b nařízení (EU) č. 833/2014, složí (převede) na úschovní účet finanční prostředky jako kupní cenu (nebo její část) za nemovitost, přičemž následně se kupujícím složené finanční prostředky stávají dle smluvního ujednání majetkem prodávajícího, tedy jeho „vkladem“ na úschovním účtu. Pokud tedy prodávajícím je osoba, subjekt nebo orgán uvedený v čl. 5b odst. 1 nařízení (EU) č. 833/2014, pak se na uvedený vklad od okamžiku, kdy se stal majetkem prodávajícího, vztahuje omezení v rozsahu podle čl. 5b odst. 1 nařízení (EU) č. 833/2014.

Ze znění čl. 5b, stejně jako ze souvisejících ustanovení (např. čl. 5g) nařízení (EU) č. 833/2014, jakož i z výkladu Evropské komise (v podobě tzv. vodítek v podobě často kladených otázek

¹ Někdy též Národní příslušný orgán z angl. National Competent Authority, zkráceně NCA

a odpovědí na ně² - dále jen „Vodítka“) vyplývá, že ustanovení čl. 5b (ale i čl. 5g) nařízení (EU) č. 833/2014 zavádí omezující opatření spadající do kompetence především úvěrových institucí, jak jsou tyto definovány v čl. 1 písm. h) nařízení (EU) č. 833/2014 a rozumí se jimi „podniky, jejichž obchodní činnost spočívá v přijímání vkladů nebo jiných splatných peněžních prostředků od veřejnosti a poskytování úvěrů na vlastní účet.“

Z výše uvedeného plyne, že advokát stejně jako notář zcela jistě není úvěrovou institucí ve smyslu definice dané čl. 1 písm. h) nařízení (EU) č. 833/2014 a čl. 5b nařízení (EU) č. 833/2014 tak primárně nemíří na tyto právnické profese. Na druhou stranu však při úschově finančních prostředků prostřednictvím úschovního účtu advokáta či notáře, který vede některá z úvěrových institucí v Unii, nelze bez aktivního přičinění advokáta či notáře, legitimně očekávat od dotčené úvěrové instituce dodržení omezení podle čl. 5b nařízení (EU) č. 833/2014. Důvodem je skutečnost, že úvěrová instituce se o připravovaném obchodu s nemovitostí, resp. o složení peněžních prostředků kupujícím na úschovní účet a o „vkladu“ ve prospěch osoby, subjektu či orgánu uvedených v čl. 5b odst. 1 nařízení (EU) č. 833/2014, vůbec nebo včas nedozví.

Z dikce čl. 5c nařízení (EU) č. 833/2014 je zřejmé, že v dané situaci nejde o automatické vynětí ze zákazů stanovených v čl. 5b, ale o tzv. výjimku derogativního typu, o níž musí rozhodnout příslušný orgán. O výjimku ve smyslu čl. 5c je proto třeba žádat FAÚ, který může v souladu s čl. 5c (příp. v jiné situaci dle čl. 5d) povolit přijetí takového vkladu nebo poskytnutí služby peněženky, účtu nebo úschovy za podmínek, které považuje za vhodné. Vždy musí být prokázána nezbytnost pro udělení takové výjimky. Vzhledem k tomu, že o výjimce nelze rozhodnout (tuto povolit) zpětně, je nezbytné o výjimku požádat předem tedy s dostatečným předstihem před realizací „vkladu“ ve prospěch osoby, subjektu či orgánu uvedených v čl. 5b odst. 1 nařízení (EU) č. 833/2014.

Nařízení (EU) č. 833/2014 v žádném ze svých ustanovení, ale ani Evropská komise ve svých Vodítkách, proces podání a zpracování žádosti o výjimku podle čl. 5c odst. 1 nařízení (EU) č. 833/2014 nijak neupravuje. Chybí tak explicitně stanovené pravidlo, kdo by v popisované situaci měl o výjimku příslušný orgán požádat, zda by to měla být úvěrová instituce či advokát, resp. notář. Ve svých Vodítkách Komise v podrobnostech ohledně úpravy procedurálních otázek v této souvislosti ponechává na příslušných orgánech, jaký postup budou považovat za vhodný.

S ohledem na výše uvedené může ustanovení čl. 5b (i např. související čl. 5c, 5d a zejména čl. 5g nařízení (EU) č. 833/2014) vyvolávat dojem, že rozhodující roli ve všech případech, včetně podání žádosti o výjimku podle čl. 5c odst. 1 nařízení (EU) č. 833/2014, by měla sehrát úvěrová instituce (a názor, že by žádost o výjimku měla v obdobných situacích, namísto advokáta nebo notáře, podávat úvěrová instituce Úřad po určitou dobu i zastával). Na základě dosavadních poznatků z praxe a při zohlednění reálných možností advokátů a notářů na jedné straně a úvěrových institucí vedoucích dotčeným advokátům a notářům úschovní účty na straně druhé však Úřad zastává stanovisko, že v situacích, popsaných výše, tedy v případech využití úschovních účtů pro obchody, v nichž jedním z účastníků je osoba, subjekt či orgán vyjmenované v čl. 5b odst. 1 nařízení (EU) č. 833/2014, by tím, kdo požádá Úřad o výjimku podle čl. 5c odst. 1 písm. f) nařízení (EU) č. 833/2014, měl být primárně advokát nebo notář, poskytující v daném obchodním modelu službu spojenou s vkladem na úschovní účet, případně jiná osoba k poskytnutí úschovního účtu oprávněná. Tímto výkladem však není a priori zcela vyloučena situace, že

- 1) po vzájemné součinnosti a dohodě mezi advokátem, resp. notářem (případně jinou osobou k poskytnutí úschovního účtu oprávněnou), a úvěrovou institucí, žádost o výjimku podle čl. 5c odst. 1 písm. f) nařízení (EU) č. 833/2014 ve vztahu k „vkladu“ prostřednictvím úschovního účtu podá dotčená úvěrová instituce, nebo
- 2) takovou žádost podá jiná osoba, která prokáže oprávněný zájem.

V každém případě však platí obecné podmínky k udělení výjimky, resp. podání žádosti o ní. V žádosti nebo v jejích přílohách musí být vždy doloženo naplnění podmínek k udělení výjimky,

---

² Dokument „Commission Consolidated FAQs on the implementation of Council Regulation No 833/2014 and Council Regulation No 269/2014“

včetně uvedení konkrétních skutečností dokládajících, že jedním z účastníků obchodu je osoba, subjekt nebo orgán uvedený v čl. 5b odst. 1, resp., že se na danou osobu nevztahuje vyloučení podle čl. 5b odst. 3 nařízení (EU) č. 833/2014. Dále musí být jednoznačně specifikován konkrétní úschovní účet vedený u konkrétní úvěrové instituce v EU a výše „vkladu“ resp. složené částky a měny.

Ing. Jiří Hylmar
ředitel